

Verslag Forum 1 oktober 2022

Plekken voor ontmoeting

TPC Antwerpen

Aanwezig

- Kardinaal Jozef De Kesel, mgrs. Koen Vanhoutte, Johan Bonny, Patrick Hoogmartens en Lode Vanhecke
- Bergé Johan, Breyne Pierre, Burbaum Birgit, Caubergh Jolien, Daems Jos, De Clercq Heidi, De Jans Tony, De Reu Giedoo, Devisscher Luc, D’Huys Karel, Dossche Annemie, Dupont Ilse, Franzen Michel, Illegems Ann, Lembrechts Pieter-Paul, Lenaers Lisbet, Loriaux Thérèse, Maertens Steve, Malfliet Karel, Moens Jeroen, Nijs Wim, Peeters Staf, Pex Hilde, Raj Chinnappan David, Tinjaca Juan Carlos, Vanden Berghe Paul, Van den Broeck Koen, van den Kieboom Saskia, Van Doren Els, Van Gorp Ilse, Van Ussel Sofi, Vlamincx Jef, Weyts Joris, Brouwer Jelle
- Voorzitter: Christa Damen
- Staf: Carine Devogelaere en Jobbe Janssen
- Gasten: Gert Van Langendonck, Christof Bouweraerts, Michael Craen, Bénédicte Kusendila, Willem Maertens, Sander Vermaercke en Robert Boemen.

Verontschuldigd

- Mgr. Lode Aerts
- Secretaris-generaal Bisschoppenconferentie: mgr. Herman Cosijns
- Claes Stephan, Cleuren Rita, Cornu Ilse, Damen Frans, Danckers Jonas, De Backer Jelle, De Decker Evelyne, Demaré Stijn, De Mey Peter, Demoen Hans, Depré Rik, Dewals Vera, De Witte Stefanie, Fierens Werner, Herbosch Christel, Herrijgers Lieve, Janssens Geert, Lesage Geert, Maeyaert Eric, Meinesz Marijke, Moons Marilène, Ory Daniël, Perseyn Marc, Roevens Svenja, Ruelens Chris, Smits Chris, Storms Rachel, T’Kindt Anja, Timmermans Koen, Timmermans Marleen, Van Brugghe Jan, Vanderhaegen Bert, Van der Vloet Johan, Vanhoutte Katrien, Vanmaercke Luk, Vanspeybroeck Kris, Vantomme Hilde, van Vlierden Christine, Van Vliet Chris, Velghe Chris, Vercruysse Hilde, Verhelst Lutgart, Vrancken Kristien, Willemen Bart, Witdouck Filip en David Van de Put.

1. Welkom en bezinning

Christa Damen heet iedereen welkom in de zaal boven de refter. Er zijn een aantal nieuwe leden en enkele gasten die extra verwelkomd worden.

De bezinning is voorbereid door Jolien Cauberghs. Hier een klein fragment:

Het vuur voor anderen zijn begint altijd heel klein.

Soms echt heel klein.

Glimlachen naar een vreemde,

een onbekende is meer dan een hand uitsteken.

Het is iets ontgooien, het is geruststellen

Glimlachen naar een 'ander' van een andere groep,

van een ander gedacht, van een ander kleur, is een brug slaan

Het is de droom van eenheid tussen mensen een stukje waar maken

Glimlachen naar jezelf in groot verdriet,

is een wonder van heldhaftigheid,

het is zichzelf de kracht geven om weer recht te veren

De glimlach is een zuiver wapen,

het laat geen puin na, geen kwetsuren.

Het besmet de omgeving enkel met vrede.

Het verslag van het Forum van 21 mei wordt goedgekeurd.

Er zijn geen vragen bij de bureauverslagen van mei en juni.

2. Inleiding door Gert Van Langendonck, Jolien Caubergh, Els Van Doren en Sofi Van Ussel

Jongeren wapenen met spiritualiteit

Gert Van Langendonck van de pastorale dienst Universiteit Antwerpen, vertelde over een bijzondere plek naast de Ignatiuskapel, de Multifaith Narthex. Het is een kleine ruimte zwanger van symboliek. Een grote boom staat er centraal. Daarin kunnen bezoekers een kaartje hangen met een boodschap of gebed. Ze kunnen er ook een kaarsje aansteken. Door de aanwezigheid van symbolen roept de ruimte associaties op met de wortels van het leven en van vele religieuze stromingen. Narthex is de naam van het voorportaal van een kerk, een soort sluis tussen de samenleving en de kerk, en het concept raakt jongeren van allerlei achtergrond.

Op de verschillende stadcampussen van de UA is er ook een stille ruimte. Dat is een neutrale ruimte bedoeld om naar binnen te keren. Maar zoiets veronderstelt dat je zelf taal en inhoud meebrengt en net dat ontbreekt vaak bij jonge mensen. De stille ruimtes worden bijgevolg vooral als gebedsplaats voor de moslimstudenten gebruikt. Gert pleitte ervoor dat we jongeren een aanbod moeten doen om een spirituele taal te ontwikkelen zodat ze sterker in het leven kunnen staan. Elk leven brengt immers lijden mee en dat roept existentiële vragen op. Vanuit ons geloof hebben we een rijke traditie om daarmee om te gaan.

Interculturele bemiddelaars gezocht

Jolien Caubergh en Els Van Doren getuigden vanuit de wereld van de jeugdbewegingen. Jongeren hebben dromen en zijn op zoek naar iets groters. Met een nieuwsgierige en kritische blik kijken ze naar wat hen kan helpen om hun dromen waar te maken. Ze stellen vragen en als ze openheid ervaren en veiligheid, zullen ze spreken over onderwerpen waar ze elders niet mee terecht kunnen. Geloof is zo'n thema en ze verwachten eerlijke antwoorden op vragen als: 'Waarom doe jij dit? Wat geloof jij eigenlijk?'

Alle groepen en afdelingen hebben een rijke traditie. Traditie die vervlochten zit in hun eigenheid. Deze eigenheid vormt zich samen met de - zoals het gaat in het jeugdwerk- om de 3 jaar bijna volledige veranderende leidingsgroep en bestuur, en ondervindt en past zich dus ook aan aan de veranderingen in de leefwereld van jongeren. Met de verandering van de leidingsgroepen of bestuur zullen dan ook verschillende tradities of vanzelfsprekendheden in vraag worden gesteld en sommige zullen niet meer van toepassing blijken. Soms vergeten volwassenen dat de jongeren waarmee ze te maken hebben voortdurend wisselen. Uitspraken als 'de jeugdbeweging heeft altijd geholpen op het mosselsteest'

kunnen voor misverstanden zorgen. Want de huidige leden hebben misschien geen weet van het engagement van hun voorgangers en willen zelf bepalen welke 'tradities' ze verderzetten.

De groepen en afdelingen blijven zoeken naar verbinding. Zowel met kinderen en jongeren als met volwassenen, en zowel dichtbij als wat verder van hen. Een oprechte verbinding waarbij iedereen in zijn/haar/hun eigenheid mag zijn en waar alle partijen heel veel kansen, mogelijkheden en zelfs dromen bevatten. Om tot een echte ontmoeting te komen, is echter een open houding noodzakelijk, zonder verborgen agenda of (onuitgesproken) verwachtingen.

Onbekend is onbemind. Jongeren kennen de pastoraal verantwoordelijken van de parochie niet. Ze komen er ook zelden mee in contact. Er zijn als het ware interculturele bemiddelaars nodig om beide werelden te verbinden. Niet alleen taal maar ook gewoontes en reacties vragen soms om een woordje uitleg. En dat is wederzijds. Maar wanneer jong en oud geraakt wordt door elkaars verhaal vinden ze elkaar en kunnen ze samen op weg gaan.

Een spirituele dialoog van hoop

Sofi Van Ussel, directeur IJD, schetste het onderweg zijn met jongeren als een verhaal van hoop en vertrouwen en een gebeuren van het hart. Ze gebruikte hiervoor het beeld van de paardenbloem als symbool van hoop. Dat is een taaie plant die door velen als onkruid wordt gezien. Zijn zaadjes verspreiden zich uitbundig naar overal waardoor deze bloem zeer vruchtbaar is. Moslims noemen haar daarom de blaasbloem die leven uitzaait.

Zoals blijkt uit de 'jongerensynode' van het bisdom Brugge verwachten jongeren wel degelijk iets van de Kerk om hun zoektocht te voeden. De synthese verwordt het zo: kom naar ons toe, laat ons beleven, wees eigentijds, geef ons vorming en geef ons een plek.

Ontmoetingen met jongeren hebben een dubbel perspectief. Jongerenpastoraal richt zich naar de samenleving en brengt jongeren in contact met verschillende leefwerelden en engagementen. Zo is *Laudato Si'*, de encycliek van paus Franciscus, een heel dankbaar en toegankelijk aanknopingspunt. Er kan gesproken worden over ecospiritualiteit en zich engageren voor iets dat in het diepste van hen zit. Tegelijk kunnen IJD, scholen, jeugdbewegingen en andere partners jongeren helpen om de Kerk te ontdekken. Acties voor het klimaat of deelname aan de Wereldjongerendagen laten jongeren iets ervaren van een groter geheel. Ze zoeken verbondenheid en vinden die ook in verhalen en rituelen, in warme gemeenschappen waar ze zichzelf mogen zijn en ruimte krijgen voor een eigen inbreng.

Als generaties hun zoektocht naar wie ze zijn delen, leidt dat tot levensvreugde. IJD kan een oefenruimte van dialoog zijn, waar iets kan ontstaan. Er is nood aan plekken waar een intergenerationele dialoog kan gevoerd worden, tussen kinderen, ouders en leerkrachten, in parochies en verenigingen.

De spirituele dialoog zou een basisvaardigheid moeten zijn. Vertrouwen creëer je door ruimte te laten voor verschillende vormen van geloofsbeleving. Jongeren leren ons wat dat betekent. Mathias Sellmann in zijn boekje *Parochie van de toekomst* heeft het over religieuze zelfbeschikking. Voor hem is dat het evangelie serieus nemen. De Kerk zijn wij, allen hier aanwezig als steen van een groter geheel en ieder op onze eigen manier geroepen tot een bijdrage. Wanneer Kerk zich in staat toont om tot uitwisseling over te gaan met de cultuur waarin ze leeft – en er in zekere zin zelfs mee 'meegaat' – dan wordt die kerk toekomstbestendig en duurzaam en haar narratief aantrekkelijk. Sellmann stelt vast dat de moderne mens ten aanzien van religie en de daarbij horende instituties in een kritische en emancipatorische verhouding staat. Één van zijn 7 uitdagingen is 'articulatie', de manier waarop we de inhoud van ons geloof communiceren zodat religieus niet-muzikale tijdgenoten die overtuigingen dan in hun eigen conceptuele wereld zouden kunnen overnemen en zelfs verder ontwikkelen. Seculariteit wordt zo een kans om een lerende organisatie te worden en geen bedreiging!

"Uiteraard kan de Kerk missionaire methoden uitwerken. Maar in wezen is zij zelf de methode. In de letterlijke zin van het woord: de weg die God zelf heeft gekozen om zijn naam en liefde bekend te maken. Zij doet niet aan missie. Missie is niet één van haar activiteiten. Ze is missie." (Kardinaal De Kesel)

Gedrag wordt het best voorspeld door de intentie tot het gedrag. Dus als iemand iets van plan is om te doen dan gaat diegene dat waarschijnlijk ook doen, tenzij er iets tussenkomt. Dat noemen we

barrières. In principe is wat mensen willen vaak ook wat ze gaan doen. Waar komt de intentie vandaan? Er zijn drie zaken van invloed bij wat men noemt "beredeneerd gedrag":

- Attitude/verwachtingen: wat mensen zelf vinden van hun gedrag.
- Sociale invloed: wat vinden anderen van het gedrag; wat anderen doen.
- Self-efficacy: zelfvertrouwen, denken dat het lukt om het gedrag uit te voeren.

Vooraf de laatste speelt een grote rol terwijl we vaak denken dat de eerste het belangrijkste zou zijn. Het gaat er niet om dat mensen het niet willen maar of ze zelf denken dat ze het kunnen. Daarom moeten we elkaar blijven steunen. Elkaar inspireren en durven aanspreken op het gedrag dat we tussen generaties stellen. Syn-odos = Samen op weg. Authentiek doen waartoe we geroepen zijn en hoe we spreken met elkaar doen er toe!

De vraag is dan: hoe zullen we dat doen? Er zijn veel theoretische modellen zoals bijvoorbeeld theorie U van Otto Scharmer. We kunnen ook vertrekken vanuit 3C's: curiosity, compassion, courage. Nieuwsgierigheid is met een open geest leven. Compassie betekent een open hart hebben. En moed houdt in dat we een open wil hebben, bereid om te handelen. Drie houdingen waartoe we als christenen worden uitgenodigd.

De ontmoeting met jongeren gebeurt op elke plek, daar waar God gebeurt in de wereld, in elke ontmoeting.

3. Groepsgesprekken

Gesprekken in 8 ad random samengestelde groepen rond tafels met een flap – 6 deelnemers + 1 vaste persoon per tafel. Doorschuifstelsel waarbij na elke vraag van tafel wordt veranderd en de deelnemers verder werken op wat de vorige groep schreef. De vaste persoon blijft bij de tafel. Hij/zij stelt na de pauze de flap voor in de plenaire zitting met aandacht voor de dynamiek van de gesprekken rond die flap.

1. Welke plekken voor ontmoeting zien we? (15')
2. Wat zijn de hinderpalen? (15')
3. Waarvan dromen we? Stel je voor wat er over 1 jaar veranderd is? (15')

Zie bijlage 1.

4. Plenum

Synthese van de teksten op de flappen.

Plekken voor ontmoeting:

De vaste plaatsen zoals scholen, jeugdbewegingen en in het gezin

De toevallige plekken o.a. naar aanleiding van een activiteit

Zelf gelegenheden scheppen door jongeren aan te spreken waar ze zijn.

Hindernissen

Op 4 niveaus:

Van ons/de Kerk naar jongeren: angst, stress, taal, vooroordelen, taboe en schroom want godsdienst is niet populair.

Vanuit de jongeren zelf: psychologische veiligheid

Intergenerationele

De fysieke plekken zelf: waar? Welke infrastructuur? Ook digitale infrastructuur

Dromen

Zeer veel, maar ook vrij algemeen

Fysieke plekken die er nu zijn behouden

Vanuit open en veilige ontmoetingen samen verder op weg gaan

Durven aanwezig zijn in plakken buiten de Kerk

Zien hoe de Geest nu werkt in jongeren om van daaruit samen te starten.

Vraag om hulp om een gesprek te kunnen beginnen

Hierop volgt een kort zaalgesprek waarna de aanwezigen worden uitgenodigd om een concreet engagement te noteren op twee kaartjes, een om op een overzichtsflap te plakken en een om mee naar huis te nemen als geheugensteuntje.

De teksten van de kaartjes: zie bijlage 2

5. Pastorale info

Birgit Burbaum

Over Youth For Peace vanuit [Sant 'Egidio](#).

Hilde Pex

Over aanspreekpunt Homoseksualiteit in de schoot van IDGP.

Luc Devisscher

Over Bijbelonderzoek in Vlaanderen anno 2022

Zie <https://debijbel.nl/bericht/bijbelgebruik-in-nederland-en-vlaanderen>

Jef Vlamincx

De Werkgroep Israël Palestina van Pax Christi Vlaanderen streeft naar een vreedzame oplossing van het conflict in het Midden Oosten, tussen I en P. Rond Kerstmis willen wij een signaal geven aan de christelijke Palestijnen dat we hen niet vergeten. Hiervoor doen we een kerstkaart actie met daarop een passende tekst en afbeelding ...

We zijn op zoek naar organisaties die hun leden de kerstkaart willen aanbieden ter ondertekening/personalisering. De kaart bestaat uit 2 delen: één mag de ondertekenaar houden, de ander wordt door PCV in één gezamenlijk pakket verstuurd naar een bevriende Palestijnse organisatie.

Wie wil deelnemen of hierover meer info wil www.paxchristi.be

Michel Franzen

Viering 50 jaar ARK (Antwerpse Raad van Kerken) op 14 oktober.

Zie www.antwerpseraadvankerken.be

Christa Damen

Over colloquium Morgen anders dan vandaag op 3 december ter vervanging van het Forum.

Volgende Forumbijeenkomst 3 december 2022

Colloquium

MORGEN ANDERS DAN VANDAAG

Samenspraak over vernieuwing in de Kerk

Pastoraal centrum Mechelen